

9 Δεκεμβρίου, 1994

[ΠΙΚΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΜΙΛΤΙΑΔΟΥΣ,

Αιτητής,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΔΙΑ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ  
ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥ,

*Καθ' ων η αίτηση.*

*(Υπόθεση Αρ. 247/94)*

Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Δικαιοδοσία του Δικαστηρίου και τρόπος άσκησης της προσφυγής — Καθορισμός στο δικόγραφο της αρχής που έλαβε την προσβαλλόμενη απόφαση — Πρακτική — Προσφυγή κατά της Δημοκρατίας — Και όπου πρόκειται για ασφαλή αναφορά στην αρχή ή στο όργανο η προσφυγή δεν καθίσταται άκυρη — Διόρθωση.

5

10

15

Με την προσφυγή ο αιτητής προσέβαλε αφενός την απόφαση διαγραφής του από τον εκλογικό κατάλογο της κοινότητας Κοϊνλία λόγω μετοίκησης του στη Γερουσία και αφετέρου την απόρριψη της ένστασης του κατά της απόφασης αυτής. Οι καθ' ων η αίτηση ήγειραν προδικαστικές ενστάσεις τόσο λόγω ασφαμένου καθορισμού του οργάνου που έλαβε τις προσβαλλόμενες αποφάσεις όσο και λόγω μη εκτελεστότητας της δεύτερης των προσβαλλομένων πράξεων. Οι προδικαστικές ενστάσεις εξετάστηκαν προδικαστικά.

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας τις προδικαστικές ενστάσεις, αποφάσισε ότι:

20

1. Η Δημοκρατία είναι ο γενικός φορέας των εξουσιών των οργάνων της Κεντρικής Διοίκησης. Επομένως προσφυγή η οποία στρέφεται κατά της Δημοκρατίας σε σχέση με απόφαση που λήφθηκε από όργανο της Κεντρικής Διοίκησης είναι παραδεκτή. Επικράτησε ως θέμα πρακτικής, όπως προσδιορίζεται, παράλληλα με τη Δημοκρα-

- τία και η αρχή ή όργανο της Δημοκρατίας η οποία πήρε την προ-  
σβαλλόμενη απόφαση. Η πρακτική αυτή καθιστά ευχερή τον προσ-  
διορισμό του οργάνου που πήρε την απόφαση και διευκολύνει την  
έγκαιρη παροχή οδηγιών στους νομικούς συμβούλους του κράτους  
για τον καθορισμό των θέσεων τους με το έντυπο (αφ. 2) που προ- 5  
βλέπεται από τον Κ. 5 του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου  
Διαδικαστικό Κανονισμό του 1962. Η ακριβής αναφορά στην αρ-  
χή που πήρε την απόφαση δεν αποτελεί προϋπόθεση για την εγκυ-  
ρότητα της προσφυγής. Άλλωστε η αρχή ή όργανο που πήρε την  
απόφαση μπορεί να μην είναι γνωστή στον αιτητή ή ακόμα, όπως 10  
στην προκείμενη περίπτωση, η κοινοποίηση της απόφασης μπορεί  
να δημιουργεί αμφιβολίες ως προς την προέλευσή της.
2. Και όπου η αναφορά στην αρχή ή όργανο που πήρε την απόφαση  
είναι εσφαλμένη το σφάλμα δεν καθιστά άκυρη την προσφυγή, νο- 15  
σημένου ότι το θέμα που τίθεται προς εξέταση υπόκειται στην ανα-  
θεωρητική δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Ο Κ.18 (Δια-  
δικαστικός Κανονισμός 1962) καθιστά τους Θεσμούς Πολιτικής  
Δικονομίας εφαρμοστέους, τηρουμένων των αναλογιών και στο 20  
πεδίο της αναθεωρητικής δικαιοδοσίας. Η Δ.9 θ.10 των Θεσμών  
Πολιτικής Δικονομίας προβλέπει ότι το επίδικο θέμα αγωγής δεν  
κατατίπτει λόγω της κακής ένωσης ή μη ένωσης διαδίκου και ότι  
σε κάθε περίπτωση παρέχεται διακριτική ευχέρεια στο δικαστήριο  
να δώσει οδηγίες για την διόρθωση του σφάλματος ώστε να κατα- 25  
στεί δυνατή η επίλυση της διαφοράς μεταξύ των επηρεαζομένων  
μερών. Ανάλογη ευχέρεια παρέχεται και στο Ανώτατο Δικαστήριο  
στην άσκηση της δικαιοδοσίας κάτω από το Άρθρο 146 του Συ-  
ντάγματος.
3. Στην προκείμενη περίπτωση η προσφυγή στρέφεται κατά της Δημο- 30  
κρατίας και επομένως προσδιορίζεται η δημόσια αρχή, όργανο της  
οποίας έλαβε τις επίδικες αποφάσεις. Ο Γενικός Εισαγγελέας της  
Δημοκρατίας μέσω του οποίου εγείρεται η προσφυγή είναι ο νομι-  
κός σύμβουλος της Δημοκρατίας ο οποίος κατά κανόνα την εκπρο-  
σωπεί στις διαδικασίες ενώπιον του δικαστηρίου. Η αναφορά στο 35  
Γενικό Εισαγγελέα δεν αλλοιώνει τη φύση του διαδίκου κατά του  
οποίου στρέφεται η προσφυγή. Επίσης η συνένωση του Επάρχου  
Πάφου, του οργάνου της Δημοκρατίας το οποίο φέρεται ως εκείνο  
που έλαβε την απόφαση, είναι επίσης παραδεκτή. Διαπιστώνεται  
ότι η προσφυγή δεν πάσχει λόγω οποιασδήποτε παράλειψης προσ- 40  
διορισμού της δημόσιας αρχής ή οργάνου η οποία έλαβε τις επίδι-  
κες αποφάσεις.
4. Απαράδεκτη επίσης κρίνεται και τη δεύτερη προδικαστική ένσταση

5 δεδομένου ότι δεν μπορεί να λεχθεί εκ προουμίου ότι η απόφαση η οποία προσβάλλεται στερείται χαρακτήρα. Στην απουσία του φακέλου δεν μπορεί να ληφθεί οποιαδήποτε απόφαση κατά πόσο η πράξη είναι βεβαιωτική οποιασδήποτε προγενέστερης πράξης ή αν είναι το αποτέλεσμα επανεξέτασης του θέματος οπότε αν προκύπτει νέα εκτελεστή πράξη.

Οι προδικαστικές ενστάσεις απορρίπτονται.

10

### Προδικαστικές ενστάσεις

15 Προδικαστικές ενστάσεις σε προσφυγή με τις οποίες οι καθ' ων η αίτηση αμφισβητούν το παραδεκτό της προσφυγής λόγω παράλειψης προσδιορισμού ως διαδίκου της αρχής, που έλαβε την προσβαλλόμενη απόφαση και ότι η δεύτερη απόφαση δεν αποτελεί εκτελεστή διοικητική πράξη.

20 Μ. Φλωρίδης, για τον Αιτητή.

Γ. Φράγκου, Ανώτερη Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση.

*Cur. adv. vult.*

25 ΠΙΚΗΣ, Δ.: Οι καθ' ων η αίτηση αμφισβητούν το παραδεκτό της προσφυγής για δυο λόγους, (α) την παράλειψη προσδιορισμού ως διαδίκου της αρχής που έλαβε την προσβαλλόμενη απόφαση, και (β) το μη εκτελεστό χαρακτήρα της δεύτερης από τις δυο συναφείς αποφάσεις που τίθεται προς αναθεώρηση, εκείνης που γνωστοποιήθηκε με την επιστολή της 22/3/94. Οι ενστάσεις εξετάστηκαν προδικαστικά ενόψει των συνεπειών που συνεπάγεται η αποδοχή των θέσεων των καθ' ων η αίτηση στην έκβαση της προσφυγής.

35 Οι δυο αποφάσεις που προσβάλλονται με την προσφυγή είναι εκείνες που γνωστοποιήθηκαν στον αιτητή με επιστολές του Επάρχου Πάφου της 18/3/94 και 22/3/94. Η πρώτη αφορά απόφαση για τη διαγραφή του αιτητή από τον εκλογικό κατάλογο της κοινότητας Κοϊνκλια και την μεταγραφή του στον εκλογικό κατάλογο της κοινότητας Γεροσκήπου λόγω μετοίκησης από την πρώτη στη δεύτερη κοινότητα. Η δεύτερη (απόφαση) αφορά την απόρριψη της ένστασης του στην πρώτη απόφαση. Η ένσταση υποβλήθηκε στις 21/3/94 και σ' αυτή προβλήθηκε σειρά λόγων για την ανάκληση ή ακύρωση της απόφασης που κοινοποιήθηκε στον αιτητή με την επιστολή της 18/3/94.

Η θέση των καθ' ων η αίτηση είναι ότι οι αποφάσεις λήφθηκαν όχι από τον Έπαρχο Πάφου εναντίον του οποίου στρέφεται η προσφυγή, αλλά από την Κεντρική Υπηρεσία Εκλογών της οποίας ο Έπαρχος είναι απλώς το εκτελεστικό όργανο. Η συνένωση εξάλλου ως καθ' ου η αίτηση της Δημοκρατίας της Κύπρου δεν πληρώνει το κενό δεδομένου ότι δεν προσδιορίζεται το όργανο της Δημοκρατίας που έλαβε την απόφαση. Αναφέρεται μόνο ότι η Δημοκρατία ενάγεται μέσω του Γενικού Εισαγγελέα, ο οποίος είναι ο νομικός σύμβουλος του κράτους και όχι η αρχή που πήρε την απόφαση. Η δεύτερη απόφαση, εκείνη που γνωστοποιήθηκε με την επιστολή της 22/3/94, δεν μπορεί να αποτελέσει, σύμφωνα με τους καθ' ων η αίτηση, αντικείμενο αναθεώρησης επειδή δεν αποτελεί εκτελεστή πράξη. Ο αιτητής υπέβαλε ότι και οι δυο αποφάσεις που εκκαλούνται φέρονται ως αποφάσεις του Επαρχου Πάφου. Ως προς την δυνατότητα αναθεώρησης της απόφασης που κοινοποιήθηκε με την επιστολή της 22/3/94, ο αιτητής εισηγήθηκε ότι αυτή είναι μονομερής πράξη της Διοίκησης που αποτελεί τμήμα σύνθετης διοικητικής πράξης και επομένως υπόκειται σε αναθεώρηση.

Η αναθεωρητική δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου εκτείνεται σε κάθε εκτελεστή πράξη, απόφαση ή παράλειψη "οιουδήποτε οργάνου, αρχής ή προσώπου ασκούντων εκτελεστική ή διοικητική λειτουργίαν ..." (Άρθρο 146.1 του Συντάγματος). Επίδικο θέμα προσφυγής μπορεί να αποτελέσει μόνο πράξη υποκείμενη σε αναθεώρηση. Εφόσον προσφυγή θέτει προς διερεύνηση πράξη, απόφαση ή παράλειψη υποκείμενη σε αναθεώρηση μέσα στα χρονικά πλαίσια που θέτει το Άρθρο 146.3 και εγείρεται από πρόσωπο του οποίου τίγεται το προβλεπόμενο από το Άρθρο 146.2 συμφέρον, ενεργοποιείται η αναθεωρητική δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου και τίθεται προς εξέταση η νομιμότητα του αντικειμένου της προσφυγής.

Το μέσο άσκησης της προσφυγής καθορίζεται από τον Διαδικαστικό Κανονισμό του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου, 1962 (βλ. επίσης Άρθρο 17, Ν. 33/64). Ο Κ.4 προβλέπει ότι η προσφυγή ασκείται με αίτηση κατά το πρότυπο του Εντύπου 1. Το Έντυπο προβλέπει τον καθορισμό του αιτητή και του οργάνου, αρχής ή προσώπου εναντίον του οποίου στρέφεται η αίτηση για αναθεώρηση. Ο διάδικος αυτός είναι η αρχή, πρόσωπο ή όργανο που έλαβε την απόφαση.

Η Δημοκρατία είναι ο γενικός φορέας των εξουσιών των οργάνων της Κεντρικής Διοίκησης. Επομένως προσφυγή η οποία στρέφεται κατά της Δημοκρατίας σε σχέση με απόφαση που λήφθηκε από όργανο της Κεντρικής Διοίκησης είναι παραδεκτή. Επικράτησε ως

θέμα πρακτικής, όπως προσδιορίζεται, παράλληλα με τη Δημοκρατία και η αρχή ή όργανο της Δημοκρατίας η οποία πήρε την προσβαλλόμενη απόφαση. Η πρακτική αυτή καθιστά ευχερή τον προσδιορισμό του οργάνου που πήρε την απόφαση και διευκολύνει την

5 έγκαιρη παροχή οδηγιών στους νομικούς συμβούλους του κράτους για τον καθορισμό των θέσεών τους με το έντυπο (αφ. 2) που προβλέπεται από τον Κ.5. Η ακριβής αναφορά στην αρχή που πήρε την απόφαση δεν αποτελεί προϋπόθεση για την εγκυρότητα της προσφυγής. Άλλωστε η αρχή ή όργανο που πήρε την απόφαση μπορεί

10 να μην είναι γνωστή στον αιτητή ή ακόμα, όπως στην προκειμένη περίπτωση, η κοινοποίηση της απόφασης μπορεί να δημιουργεί αμφιβολίες ως προς την προέλευσή της.

Και όπου η αναφορά στην αρχή ή όργανο που πήρε την απόφαση είναι εσφαλμένη το σφάλμα δεν καθιστά άκυρη την προσφυγή νοουμένου ότι το θέμα που τίθεται προς εξέταση υπόκειται στην αναθεωρητική δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Ο Κ.18 (Διαδικαστικός Κανονισμός 1962) καθιστά τους Θεσμούς Πολιτικής Δικονομίας εφαρμοστέους, τηρουμένων των αναλογιών, και στο

20 πεδίο της αναθεωρητικής δικαιοδοσίας. Η Δ.9 Θ.10 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας προβλέπει ότι το επίδικο θέμα αγωγής δεν καταπίπτει λόγω της κακής ένωσης ή μη ένωσης διαδίκου και ότι σε κάθε περίπτωση παρέχεται διακριτική ευχέρεια στο δικαστήριο να δώσει οδηγίες για την διόρθωση του σφάλματος ώστε να καταστεί

25 δυνατή η επίλυση της διαφοράς μεταξύ των επηρεαζομένων μερών. Ανάλογη ευχέρεια παρέχεται και στο Ανώτατο Δικαστήριο στην άσκηση της δικαιοδοσίας κάτω από το Άρθρο 146 του Συντάγματος.

Στην προκειμένη περίπτωση η προσφυγή στρέφεται κατά της Δημοκρατίας και επομένως προσδιορίζεται η δημόσια αρχή, όργανο της οποίας έλαβε τις επίδικες αποφάσεις. Ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας μέσω του οποίου εγείρεται η προσφυγή είναι ο νομικός σύμβουλος της Δημοκρατίας ο οποίος κατά κανόνα την εκπροσωπεί στις διαδικασίες ενώπιον του δικαστηρίου. Η αναφορά

30 στο Γενικό Εισαγγελέα δεν αλλοιώνει τη φύση του διαδίκου κατά του οποίου στρέφεται η προσφυγή. Επίσης η συνένωση του Επάρχου Πάφου, του οργάνου της Δημοκρατίας το οποίο φέρεται ως εκείνο που έλαβε την απόφαση, είναι επίσης παραδεκτή. Διαπιστώνω ότι η προσφυγή δεν πάσχει λόγω οποιασδήποτε παράλειψης

35 40 προσδιορισμού της δημόσιας αρχής ή οργάνου η οποία έλαβε τις επίδικες αποφάσεις.

Απαράδεκτη επίσης κρίνω και τη δεύτερη προδικαστική ένσταση δεδομένου ότι δεν μπορεί να λεχθεί εκ προοιμίου ότι η απόφαση η

οποία προσβάλλεται στερείται εκτελεστού χαρακτήρα. Στην απουσία του φακέλου δεν μπορεί να ληφθεί οποιαδήποτε απόφαση κατά πόσο η πράξη είναι βεβαιωτική οποιασδήποτε προγενέστερης πράξης ή αν είναι το αποτέλεσμα επανεξέτασης του θέματος οπότε αν προκύπτει νέα εκτελεστή πράξη.

5

Οι προδικαστικές ενστάσεις απορρίπτονται. Το δικαστήριο θα προχωρήσει με την έκδοση οδηγιών για την προώθηση της ακρόασης της προσφυγής προς το σκοπό αναθεώρησης της νομιμότητας των επίδικων πράξεων.

10

*Οι προδικαστικές ενστάσεις απορρίπτονται.*